

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра німецької філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО

« 31 » / серпень 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Література німецькомовних країн
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва)

освітня програма Німецька мова та література і переклад та англійська мова;
Німецька мова та література і переклад; Англійська мова та
література і переклад та друга іноземна мова

спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша
– німецька; 035.041 Германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська

вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет іноземних мов

2022 / 2023 навчальний рік

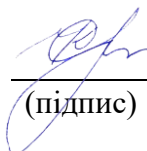
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою
факультету іноземних мов
«26» серпня 2022 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Мірошниченко Марина Юріївна, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької філології та перекладу

Програму схвалено на засіданні кафедри
німецької філології та перекладу
«26» серпня 2022 року, протокол № 1

Завідувач кафедри німецької філології та перекладу

(підпис) Сергій КРИВОРУЧКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
факультету іноземних мов
«26» серпня 2022 року, протокол № 5

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

Гарант освітньої програми першого (бакалаврського) рівня
«Німецька мова та література і переклад та англійська мова»

(підпис) Олеся МАЛАЯ
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми першого (бакалаврського) рівня
«Німецька мова і література та переклад»

(підпис) Олена НОВІКОВА
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми першого (бакалаврського) рівня
«Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова»

(підпис) Людмила СОЛОЩУК
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни _____ Література німецькомовних країн

складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалаврів

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрям) 035 Філологія

спеціалізації: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська;

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: ознайомлення студентів з основними етапами, напрямками, постатями і творами німецькомовної літератури к. ХІХ – поч. ХХІ ст. з урахуванням соціально-історичного підґрунтя й національної специфіки літератури Австрії, Німеччини та Швейцарії, а також особливостей німецькомовної літератури з України.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

- створити у студентів уявлення про основні віхи літературного процесу в німецькомовних країнах в контексті соціально-історичних змін в Європі к. ХІХ-ХХ ст.;
- ознайомити студентів з основними літературними школами та їх зв'язком із іншими сферами культури;
- охарактеризувати художньо-естетичні доміанти творчості найвидатніших письменників;
- розширити філологічний кругозір студентів і сприяти формуванню у них загальнофілологічної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови і літератури.
- формування наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі германської філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9. Здатність спілкуватися німецькою мовою.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та німецької літератури.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (німецька мова).

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз німецькомовних текстів різних стилів і жанрів.

1.3. Кількість кредитів: 3 (очна форма навчання), 5 (заочна форма навчання)

1.4. Загальна кількість годин: 90 (очна форма навчання), 150 (заочна форма навчання)

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	4-й
Семестр	
6-й	7-й
Лекції	
32 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
-	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
58 год.	140 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати: основні етапи літературного процесу в німецькомовних країнах к. XIX – поч. XXI ст., основні літературні напрями і школи та специфіку їхнього виникнення і розповсюдження в різних країнах, філософсько-естетичні засади літературних напрямів і шкіл, творчість визначних представників німецькомовної літератури вказаного періоду й тексти ключових творів, специфіку літературного процесу Австрії, Німеччини, Швейцарії, умови виникнення й особливості німецькомовної літератури з України;

вміти відтворити основні етапи історії німецькомовної літератури к. XIX – поч.. XXI ст. та окреслити її місце в європейському історико-літературному процесі, охарактеризувати основні філософсько-естетичні напрями й творчість їх визначних представників, надати інтерпретацію ключових творів вказаного періоду, пояснити літературного процесу Австрії, Німеччини, Швейцарії.

Згідно з вимогами освітньої-професійної програми студенти мають досягти наступних програмних результатів:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями німецькою мовою усно та письмово, використовувати цю мову для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організувати процес свого навчання та самоосвіти.

ПРН4. Розуміти загальні суттєві характеристики реальності (фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства).

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН8. Знати та розуміти систему мови і загальні властивості літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати літературні твори, визначати їхню специфіку та місце в літературному процесі.

ПРН14. Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз німецькомовних текстів різних стилів і жанрів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Модернізм: поняття, історичне підґрунтя, ознаки.

Тема 2. Натуралізм.

Тема 3. Віденський модерн.

Тема 4. Символізм.

Тема 5. Експресіонізм і дадаїзм.

Тема 6. Література Веймарської республіки.

Тема 7. Література вигнання.

Тема 8. Повоєнна література.

Тема 9. Німецькомовна література з України.

Тема 10. Література 1950-х рр.

Тема 11. Література 1960-х рр.

Тема 12. Література 1970-х рр.

Тема 13. Література 1980-х рр.

Тема 14. Література об'єднаної Німеччини.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
1	2	3	4	7	8	9	10	13
Тема 1. Модернізм: поняття, історичне підґрунтя, ознаки.	6	2		4	10,5	0,5		10
Тема 2. Натуралізм.	6	2		4	10,5	0,5		10
Тема 3. Віденський модерн.	7	2		5	11	1		10
Тема 4. Символізм.	7	2		5	10,5	0,5		10
Тема 5. Експресіонізм і дадаїзм.	6	2		4	10,5	0,5		10
Тема 6. Література Веймарської республіки.	8	4		4	11,5	1,5		10
Тема 7. Література вигнання.	6	2		4	10,5	0,5		10
Тема 8. Повоєнна література.	6	2		4	10,5	0,5		10
Тема 9. Німецькомовна література з України.	8	4		4	11,5	1,5		10
Тема 10. Література 1950-х рр.	6	2		4	10,5	0,5		10
Тема 11. Література 1960-х рр.	6	2		4	10,5	0,5		10
Тема 12. Література 1970-х рр.	6	2		4	10,5	0,5		10
Тема 13. Література 1980-х рр.	6	2		4	11	1		10
Тема 14. Література об'єднаної Німеччини.	6	2		4	10,5	0,5		10
Усього годин	90	32		58	150	10		140

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочна
1.	Модернізм: поняття, історичне підґрунтя, ознаки. Соціально-історичні рамки. Філософсько-естетичні засади. Особливості формування літератури модерністської літератури в Німеччині, Австрії і Швейцарії.	2	0,5
2.	Натуралізм. Лірика: А. Гольц. Драма: Г. Гауптман. Проза: Г. Гауптман, А. Гольц, Й. Шлаф.	2	0,5
3.	Віденський модерн. Філософсько-естетичне підґрунтя. Е. Мах. Г. Бар. З. Фройд. Творчість А. Шніцлера. Літературна традиція мовної критики. Г. фон Гофмансталь.	2	1
4.	Символізм. Філософсько-естетичні засади. Творчість Шт. Георге. Творчість Р. М. Рільке.	2	0,5
5.	Експресіонізм і дадаїзм. Лірика: Г. Бенн. Г. Гейм. Драма: Г. Кайзер. Проза: А. Дьоблін. Творчість Ф. Кафки. Дадаїзм.	2	0,5
6.	Література Веймарської республіки. Література «нової діловитості»: А. Дьоблін. Е. Кестнер. Жіноча література: І. Койн. Епічний театр Б. Брехта.	4	1,5
7.	Література вигнання. Основні форми і тематика літератури вигнання. Творчість Т.Манна, Л. Фейхтвангера, А. Зегерс, Шт. Цвейга.	2	0,5
8.	Повоєнна література. "Література руїн". Творчість В. Борхерта. «Група 47»: естетична програма, основні представники.	2	0,5

9.	Німецькомовна література з України. Творчість П. Целана і Р. Ауслендер.	4	1,5
10.	Література 1950-х рр. Конкретна поезія. «Віденська група». Е. Яндль. Відродження великих форм. Творчість Г. Белля, З. Ленца, Г. Грасса, М. Вальзера.	2	0,5
11.	Література 1960-х рр. Політизація літератури. Експериментальна драма. П. Гандке. Швейцарська література. Ф. Дюрренматт, М. Фріш.	2	0,5
12.	Література 1970-х рр. Література «нової суб'єктивності». П. Гандке. І. Бахман.	2	0,5
13.	Література 1980-х рр. Постмодернізм. Творчість П. Зюскінда, К. Рансмайра, Р. Шнайдера, Е. Єлінек.	2	1
14.	Література об'єднаної Німеччини. Творчість Т. Бруссіга. Творчість Б. Шлінка.	2	0,5
	Разом	32	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1.	Модернізм: поняття, історичне підґрунтя, ознаки. Ознайомитися з відповідними розділами в літературних джерелах (1,2).	4	10
2.	Натуралізм. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати "Ткачі", "Стрілочник Тіль" Г. Гауптмана.	4	10
3.	Віденський модерн. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати "Лейтенант Густьль" А.Шніцлера, "Лист лорда Чандоса" Г. ф. Гофманстала.	5	10
4.	Символізм. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати "Альгабаль" Ш. Георг, "Нотатки Мальте Лявридса Бригге" Р.М. Рільке.	5	10
5.	Експресіонізм і дадаїзм. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати вірші Г. Бенна, "Перетвітлення", оповідання Ф. Кафки.	4	10
6.	Література Веймарської республіки. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати "Берлін. Александерплац" А. Дьобліна, "Марш Радецького" Й. Рота, "Асторія" Ю. Зойфера.	4	10
7.	Література вигнання. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати "Матінка Кураж та її діти" Б. Брехта.	4	10
8.	Повоєнна література. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати оповідання В. Борхерта.	4	10
9.	Німецькомовна література з України. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати вірші П. Целана, Р. Ауслендер.	4	10
10.	Література 1950-х рр. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати вірші Е. Яндля.	4	10
11.	Література 1960-х рр. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати "Die Physiker" Ф. Дюрренматта.	4	10
12.	Література 1970-х рр. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати "Маліна" І. Бахман.	4	10
13.	Література 1980-х рр. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Постмодернізм. Прочитати "Піаністка" Е. Єлінек, "Парфюмер" П. Зюскінда, "Сестра сну" Р. Шнайдера,	4	10
14.	Література об'єднаної Німеччини. Ознайомитися з теоретичним матеріалом (1,2). Прочитати "Читець" Б. Шлінка, "Сонячна алея" Т. Бруссіга.	4	10
	Разом	58	140

6. Індивідуальні завдання

(не передбачаються)

7. Методи навчання

1. Лекція.
2. Презентація, демонстрація, ілюстрація.
3. Робота з аудіо- та відеоматеріалом.
4. Організація самостійного пошуку студентами.
5. Складання конспектів.

8. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів контролюються та оцінюються в кінці семестру. Для здійснення контролю застосовуються такі методи:

1. Усне опитування.
2. Метод письмового контролю: письмова контрольна робота.
3. Метод тестового контролю.
4. Заключний контроль (залік) проводиться у формі письмової контрольної роботи. **9.**

Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота в семестрі		Разом	Залік/ іспит	Сума
T1 – T6	T7 – T14	40	60	100
20 (відвідування + поточний контроль)	20 (відвідування + поточний контроль)			

Критерії оцінювання

Поточні відповіді (0,5 бали за правильну відповідь, макс. 10 балів).

Залік складається з тестового завдання (30 хв.) та відкритого письмового завдання (60 хв.).

Тестові завдання містять по 25 запитань, кожне з яких має 4 варіанти відповіді. За кожну правильну відповідь студент отримує 1 бал:

Відкрите письмове завдання оцінюється таким чином:

Якість виконання роботи	Кількість балів
Питання розкриті повністю (100%) або майже повністю (90 %)..	35 – 29
Більшість (80 – 70 %) змістових аспектів питання викладено правильно, але подекуди неточно і неповно.	28 – 22
Половина (50 %) або дещо більше, ніж половина (60 %) змісту питання розкрито правильно, не завжди точно та неповно.	21 – 15
Менше, ніж половина (40 – 30 %) змісту питання розкрито правильно, але неточно та неповно.	14 – 8
Лише незначна частина (20 – 1 %) змісту питання розкрито правильно, проте майже всюди неточно та неповно.	7 – 1
Робота не виконана.	0

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна

1. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початку до сьогодення. – Вінниця: Нова книга, 2006.
2. Fiskova S. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen: Methodisches Handbuch. – Львів: ПАІС, 2003.
3. Žmegač V. Kleine Geschichte der deutschen Literatur. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 5. aktual. Aufl. – Berlin: Cornelsen, 1993.

Допоміжна

1. Вікно в світ. (Література Астрії). – 1998. – № 2.
2. Вікно в світ. (Література Німеччини). – 1999. – № 2.
3. Волощук Є. Чарівна флейта Модерну. Духовно-естетичні тенденції німецькомовної модерністської літератури ХХ ст. у ліриці Р. М. Рільке, прозі Т. Манна, драматургії М. Фріша. – Київ: ВД Дмитра Бурого, 2008. – 528 с.
4. Мірошніченко М.Ю. Роман Роберта Вальзера «Розбійник»: поетика маргінального / М.Ю. Мірошніченко // Пізнавати кордони – переступати кордони – долати кордони / упор. Г.Р. Брітгнахер, Є.В. Волощук, О.П. Чертенко. – К.: Вид. дім Дмитра Бурого, 2011. – С. 172-183.
5. Мірошніченко М.Ю. Специфіка художнього світу Мартіна Вальзера : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.04 / М.Ю. Мірошніченко. – Дніпропетровськ, 2006. – 20 с.
6. Рихло П.В. Поетика діалогу. Творчість Пауля Целана як інтертекст. Монографія. – Чернівці: Рута, 2005. – 583 с.
7. Шалагінов Б. Романтики і модерністи. Нариси з історії німецької літератури та естетики ХІХ–ХХ століть. – Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2020. – 224 с.
8. Шахова К. О. П'ять німецьких лауреатів Нобелівської премії з літератури: Г. Гауптман, Т. Манн, Г. Гессе, Г. Белль, Г. Грасс: Посібник. — К.: Юніверс, 2001. – 203 с.
9. Barner W., de Boor H., Newald R. Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart. Edition: 2. aktualisierte und erw. Aufl. – München: C.H. Beck, 2006. – 1295 S.
10. Die Wiener Moderne: Literatur, Kunst und Musik zwischen 1890 und 1910. Hrsg.: Wunberg, Gotthard. Mitarb.: Braakenburg, Johannes J. – Leipzig: Reclam, 2000. – 728 S.
11. Kiesel H. Geschichte der deutschsprachigen Literatur 1918 bis 1933. – München: C.H. Beck, 2017. – 1304 S.
12. Kritisches Lexikon zur deutschsprachigen Gegenwartsliteratur: KLG / hrsg. von Heinz Ludwig Arnold. – München: Ed. Text + Kritik.
13. Magris, Claudio. Der habsburgische Mythos in der modernen österreichischen Literatur. – Wien: Paul Zsolnay Verlag, 2000. – 416 S.
14. Roman oder Leben: Postmoderne in der deutschen Literatur / hrsg. von Uwe Wittstock. – Leipzig: Recla, 1994. – 245 S.

15. Sprengel P., Schutte J. Die Berliner Moderne 1885-1914. – Stuttgart: Reclam.1987. – 722 S.
16. Sprengel P. Geschichte der deutschsprachigen Literatur, 1870-1900: von der Reichsgründung bis zur Jahrhundertwende. – München: C.H. Beck, 1998. – 825 S.
17. Sprengel P. Geschichte der deutschsprachigen Literatur 1900-1918: Von der Jahrhundertwende bis zum Ende des Ersten Weltkriegs. – München: C.H. Beck, 2004. – 924 S.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://blog.zeit.de/schueler/literatur/>
2. <http://gutenberg.spiegel.de/>
3. <http://literaturkritik.de/>
4. <http://www.li-go.de/definitionsansicht/ligostart.html>
5. http://www.literaturwelt.com/autoren/autoren_a.html
6. <http://www.prostory.net.ua/>